

KOLÍNSKÝ RODÁK VÁCLAV MORÁVEK A PROTINACISTICKÁ ODBOJOVÁ SKUPINA TRÍ KRALŮ

*Václav Morávek se narodil dne 8. srpna 1904 v Kolíně V. čp. 28. Dnes je to Luční ulice stejného čísla a stejný Kolín V., Zálabí. Václav Morávek byl synem manželů Josefa Morávka (*21.09.1871) a Jaroslavy, roz. Muzikové (*24.12.1876). Václavův otec zemřel 29.09.1921 ve věku 50 let, zatímco jeho matka se dožila požehnaného věku téměř 91 let, když zemřela 27. ledna 1966. Václav byl vychován v evangelické víře a hluboce a upřímně věřícím člověkem zůstal až do své hrdinské smrti. Byl prostředním ze tří sourozenců. Jeho starším sourozencem byla sestra Jarmila a mladším pak bratr Zdeněk. Oba již dnes nejsou mezi námi. Všichni členové Morávkovy rodiny jsou pohřbeni na evangelickém hřbitově, který se nalézá na Veltrubské ulici na Zálabí. Václav Morávek zde má hrob pouze symbolický. Posledním přímým žijícím příslušníkem rodiny Morávků je paní Jaroslava Karbanová, roz. Morávková, dcera Václavova bratra Zdeňka, která žije v našem městě.*

Po absolvování základní školní docházky, vystudoval Václav Morávek kolínské gymnázium, kde v roce 1923 maturoval. Poté následovalo studium vojenské akademie v Hranicích na Moravě a kariéra důstojníka prvorepublikové československé armády, ověčená mimo jiné i několika tituly armádního přeborníka ve střelbě pistolí. Mnichovská dohoda nacistického Německa a západních mocností o okleštění Československa v září 1938, okupace zbytku naší republiky provedená dne 15. března 1939 a následná a úplná demobilizace československé armády, to vše zastihlo Václava Morávka v hodnosti štábního kapitána a znamenalo to pro něj také návrat domů k matce do Kolína. Demobilizačním příkazem byl v roce 1939 přidělen jako úředník k

tehdejšímu Pracovnímu úřadu v Kolíně, jehož zaměstnancem však dlouho nezůstal. Vojenské a zcela nepochybně i hluboké vlastenecké citění přivedlo Václava Morávka záhy do řad ilegálního protinacistického odboje. Tato hrdinská kapitola jeho života začala funkcí zpravodajského důstojníka tzv. 1. vlny vojenské protinacistické odbojové skupiny Obrana národa v Kolíně, jejímž velitelem byl plukovník Josef Buršík, brigádní generál in memoriam. Avšak záhy, již na podzim roku 1939 odešel Václav Morávek z Kolína do Prahy, kde spolu s tehdejšími podplukovníky Josefem Balabánem a Josefem Mašínem, utvořili nejuděrnější zpravodajskou a diverzní skupinu našeho protinacistického odboje, která vešla do novodobé československé historie pod názvem skupina „Tři králů“.

Vojenská akademie v Hranicích
 2. paterje voj. akademiků
 Číslo katastr. 53

Vysvědčení.
 Vojenský akademik *Václav Morávek*,
 narozený dne *15. srpna 1901* v *Čelákově* v *Čelákově*, absolvoval *5* ročník vojenské akademie v Hranicích
 ve školním roce 192 *4* / 192 *5* .. dokončil tím svá studia na tomto ústavu a obdržel toto vysvědčení.
 Chování: *velmi dobré*

7 ročník

Vojenský výcvik		Pospách v jednotlivých předmětech		Poznámky
teoretický	praktický	teoretický	praktický	
Základní vojenský výcvik	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Součet bodů 368 číslo 99. 28. máj 99.
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	

Hranicích dne *15. srpna* 192 *5*.

Mgr. Drachovský
 velitel školy voj. akademie

Mgr. Václav Morávek
 vojenský akademik

Mgr. Václav Morávek
 vojenský akademik

Kromě shromažďování zbraní, výroby výbušnin a pekelných strojů, zajišťování emigrace důležitých lidí a vydávání ilegálních tiskovin, byly nejdůležitějšími akcemi skupiny Tři králů dva pumové atentáty, provedené v srdci nacistické říše, v Berlíně. První výbuch postihl v lednu 1941 budovy říšského ministerstva letectví a policejního ředitelství. Nálož, vyrobené Třemi králi a ukryté v kufrech, sem umístil švagr Josefa Mašina, tehdejší kapitán Ctibor Novák. Druhý útok, provedený v únoru 1941, náložemi taktéž ukrytými v kufrech, byl proveden na Anhaltském nádraží. Sem nálož umístil spolupracovník Tři králů, tehdy průvodčí lůžkových vozů Mitropy, Jan Karel. Cílem tohoto útoku měl být salonní vlak říšského vedoucího SS Heinricha Himmlera. Časovaná nálož vybuchla podle předpokladů, avšak Himmlerův vlak se z důvodu poruchy na trati opozdil. Oba atentáty tehdy vzbudily v nacistickém hlavním městě značný rozruch. Prameny těchto informací lze nalézt v historických pracích Petra Kettnera a I. M. Jedličky „Tři kontra gestapo“ nebo

Jana Němečka „Mašínové, zpráva o dvou generacích“. Pravděpodobně však nejvýznamnější činností skupiny Tři králů a jmenovitě pak Václava Morávka, bylo navázání a udržování kontaktů mezi legendami a mýty opředěným agentem A 54, Paulem Thümmelem, a exilovou Československou zpravodajskou ústřednou v Londýně. Tento kontakt, navázaný v červnu 1940 z rozkazu šéfa londýnské zpravodajské ústředny, plukovníka Františka Moravce, udržoval Václav Morávek až do své smrti v březnu 1942. Zprávy, pocházející od agenta A 54, který byl v té době rezidentem vojenského obranného zpravodajství Wehrmachtu – Abwehru pro střední Evropu, tedy nepochybně zprávy zásadního významu, předával Václav Morávek do Anglie prostřednictvím vysílaček domácího odboje a posléze i vysílačkami paraskupin, např. Silver A, dopravených a shozených sem z Anglie právě pro tento účel. V historii československého protinacistického exilu v Anglii hrály tyto informace výjimečnou roli a zcela jistě významnou měrou přispěly Československé exilové vládě v Londýně k jejímu uznání vládou Jeho veličenstva krále Jiřího VI. A následně i k odsudku mnichovské dohody. Potvrzení důležitosti spojení Paula Thümmela, prostřednictvím Václava Morávka s naší londýnskou exilovou reprezentací, dokládají jak „Paměti“ bývalého prezidenta Československé republiky Edvarda Beneše, tak paměti plukovníka Františka Moravce, s názvem „Špion, kterému nevěřili“.

V dubnu 1941 padl do léčky a tedy i do rukou gestapa Josef Balabán. Začátkem května téhož roku byla prozrazena i ilegální radiotelegrafická vysílačka v Hodkovičkách.

Výslechem zde zatčeného telegrafisty, se gestapo dostalo na adresu dalšího místa odkud se vysílalo, do garsoniéry v ulici Pod Terebkou v Nuslích. Zde byli večer, dne 13. května 1941, při vysílání depeší do Londýna zaskočeni gestapáckou přesilou telegrafista Stanislav Peltán, Josef Mašín a Václav Morávek. Hrdinské jednání Josefa Mašína, který kryl vlastním tělem krkolomný útěk obou svých druhů, což však znamenalo jeho těžké zranění, zatčení a gestapácké vězení, avšak zdařilý útěk Peltána a Morávka. Ti se spustili po uzemňovacím lanku vysílačky dolů z pravého čtvrtého okna odspodu, viz fotografie zadního traktu domu v dnešní Čiklově, tehdejší ulici Pod Terebkou č. 19 z července 2006. Václav Morávek po zatčení Josefa

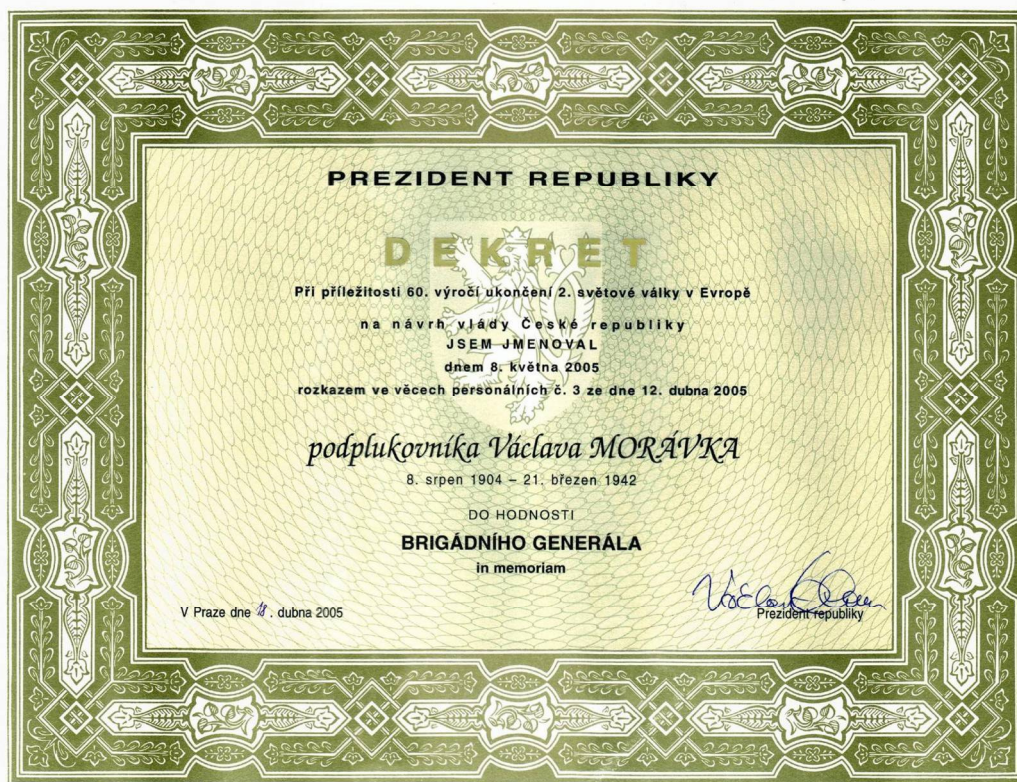
Mašina vymyslel několik plánů na jeho osvobození, bohužel se však žádný z nich nepodařilo realizovat. I nadále, po zásazích gestapa, které tragicky poznamenaly pražskou odbojovou síť, bylo předávání zpráv Paula Thümmela do Londýnem zajišťováno Václavem Morávkem. Později, jak bylo uvedeno již výše, i za spolupráce s československými parašutisty. Mimo jiné se v prosinci 1941 dokázal Václav Morávek prostřílet z gestapáckého obklíčení z domu v Karlově ulici č. 25, kde se, nedaleko Staroměstského náměstí, několik dnů ukrýval v bytě manželů Schmiedlových.

V podvečerních hodinách, dne 21. března 1942, byl v parku proti střešovické vozovně zaskočen přesilou gestapa Morávkův tehdejší nejbližší spolupracovník Václav Řehák, řečený „Fešák“. Ten se sem dostavil zhruba v 19,00 hod na schůzku, kterou Václav Morávek pravděpodobně nemohl, bohužel z neznámých důvodů, absolvovat. Když byl již spoutaný Václav Řehák doveden až ke gestapáckému vozu, který byl zaparkován blízko Prašného mostu, zahájil Václav Morávek od tamní stanice tramvaje, z které právě vystoupil, na skupinu gestapáků střelbu. Tu jeho protivníci okamžitě opětovali a ve vzniklé přestřelce byl Václav Morávek usmrcen zásahem, který mu přeřal aortu. Několik následných výstřelů gestapáka Oskara Fleischera do Morávkova obličeje, bylo již jen barbarskou střelbou do mrtvého těla. Proč se však Václav Morávek objevil u Prašného mostu a zahájil přestřelku s gestapem, to je otázka, na kterou není možné dát jednoznačně uspokojivou odpověď. Možná se dověděl, že Řehákova schůzka je prozrazena a vydal se tak svého přítele bránit Kdo ví?

Jeho spolubojovníci ze skupiny Tři králů taktéž položili životy za svojí vlast. Josef Balabán i Josef Mašín, ač byli oba nepředstavitelně a nelidsky týráni, nic nevyzradili. Josef Balabán byl zastřelen v ruzyňských kasárnách 3. října 1941 v období stanného práva, vyhlášeného pražským katem Reinhardem Heydrichem, při jeho nástupu do funkce zastupujícího říšského protektora. Josef Mašín byl zastřelen 30. června 1942 na střelnici v Kobylisích, tedy v období tzv. heydrichiády.

Po skončení 2. světové války byli prezidentem Edvardem Benešem Tři králové in memoriam povýšeni: Josef Mašín a Josef Balabán do hodností brigádních generálů a Václav Morávek do hodnosti podplukovníka. Josefu Mašínovi byl v jeho rodišti, v Lošanech u Kolína, odhalen v září 1947 památník. Zhruba v polovině 60. let minulého století byl u Prašného mostu, v místech, kde skončil jeho život, odhalen památník i Václavu Morávkovi. V roce 1992 udělil prezident republiky Václav Havel Třem králům řád M. R. Štefánka II. třídy. Dne 11. září 2004 byla Václavu Morávkovi odhalena pamětní

deska na budově Obchodní akademie v Kolíně. Dne 8. května 2005, při příležitosti výročí šedesáti let od konce 2. světové války, jmenoval prezident Václav Klaus Josefa Balabána a Josefa Mašína do hodností generálmajorů in memoriam a Václava Morávka do hodnosti brigádního generála in memoriam.

V pondělí 7. září se od 14,00 hod konal již po šesté za sebou pietní akt u pamětní desky štábního kapitána, in memoriam brigádního generála Václava Morávka před budovou Obchodní akademie v Kutnohorské ulici. Kronikář je současně i předsedou místní Společnosti Václava Morávka, která spolu s městem Kolín, Armádou České republiky a obcí Lošany tento pietní akt, přesněji pak dva pietní akty pořádá. Dva proto, že po skončení v Kolíně se pokračuje druhým pietním aktem v Lošanech, rodišti Morávka věrného spolubojovníka, podplukovníka, in memoriam generálmajora Josefa Mašína. Jen pro pořádek připomínám, že Josef Mašín, Václav Morávek a Josef Balabán vytvořili v prvních letech nacistické okupace naší vlasti a tedy i v prvních letech 2. světové války 20. století, nejúdernější a nejefektivnější odbojovou skupinu, která vešla do československé i české historie pod názvem Tři králové. Před budovou Obchodní akademie se pietní akt koná proto, že na její zdi je umístěna pamětní deska Václava

Morávka, který zde v roce 1923 maturoval. Bylo to tedy v době, kdy zde ještě sídlilo kolínské Gymnázium. Začátek září byl pro konání pietních aktů vybrán proto, aby se připomínala data jejich narození, i když se oba výše jmenovaní narodili v srpnu. Václav Morávek osmého v roce 1904 a Josef Mašín dvacátého šestého v roce 1896. Není zde však třeba hledat paralelu s Velkou říjnovou socialistickou revolucí v Rusku, pozdějším SSSR, která, ač říjnová, se fakticky uskutečnila v listopadu. Září bylo v našem případě vybráno také proto, že jakékoliv srpnové datum by nebylo vhodné. Srpen je ještě dobou prázdnin, dovolených a dalších letních radovánek. Proto tedy až září.

I letos se po perných a dlouhých přípravách shromáždili okolo 14,00 hod všichni pozvaní hosté a kolínská veřejnost v Kutnohorské ulici před budovou Obchodní akademie.

Avšak letošní pietní akty měly, proti letům předchozím, neobvyklou předeheru. Náčelník Generálního štábu Armády ČR, generálporučík Ing. Vlastimil Píček, se rozhodl, že již tradiční akt předání Pamětních medailí Václava Morávka příslušníkům Aktivních záloh, se bude konat

v obřadní síni kolínské radnice. A tak se zde ve 12,30 hod shromáždilo několik desítek vojáků Aktivních záloh, armádních důstojníků, starosta města Jiří Buřič a další představitelé měst a další hosté. Stali se tak aktéry i svědky slavnostního aktu, při kterém významným předal medaile brigádní generál Ing. Jiří Baloun, který zde zastoupil náčelníka Generálního štábu Armády ČR. Poté se všichni přesunuli před budovu Obchodní akademie. Vedle např. velvyslance Slovensko republiky, Ing. Petera Brňa, Charge d' Affaire Velvyslanectví USA, Mary Thompson Jonesové, vojenského přidělence Velvyslanectví Francouzské republiky, podplukovníka Bruno Bucherie, armádního generála Ing. Jiřího Šedivého, byli nejvýznamnějšími hosty pietních aktů: předseda Senátu Parlamentu ČR MUDr. Přemysl Sobotka a místopředseda Senátu, MVDr. Jiří Liška. Kolínský pietní akt začal, jako již tradičně, přeletem bojových letounů z 21. základny taktického letectva v Čáslavi nad Kolínem. Letos to však nebyly letouny JAS 39 – Gripen, nýbrž bitevníky L159 ALCA. Po zahájení a představení hostů následovala poměrně dlouhá část pietního aktu, tj. pokládání věnců a květin pod Morávkovu pamětní desku s hudebním

doprovodem Městské hudby Františka Kmocha pod taktovkou Miloslava Bulína. Poté přednesl za Společnost Václava Morávka projev její člen a současně také starosta města Jiří Buřič. Kromě Tří králů ve svém vystoupení připomněl i další, již téměř zapomenutou kolínskou protinacistickou odbojovou skupinu Domácího nebo též Národního odboje, zvanou také Prstýnkáři, v čele s Otakarem Moravcem a významným

kolínským archeologem MUDr. Frant. Dvořákem z Červených Peček. Moderátoři aktu, herci Městského divadla v Brně, Lubomíra Sonková a Zdeněk Junák, pak přečetli do úvodních velebných tónů 2. věty, Larga, z Novosvětské symfonie Antonína Dvořáka a

zvuků zvonů z chrámu sv. Bartoloměje jména kolínských i mimokolínských bojovníků proti nacismu. Následně přednesli své proslovy: náměstek ministra obrany ČR, Ing. Tomáš Perutka, Velvyslanec Slovenské republiky, Jeho excelence Ing. Peter Brňo a Charge d'Affaire Velvyslanectví USA, Mary Thompson Jonesová. Po reprodukované skladbě Johna Newtona „Amazing grace“ a výstřelech tří salv střeleckého družstva Čestné stráže Armády ČR, byl pietní akt zakončen státními hymnami Slovenské a České republiky.

Pietní akt s obdobným programem se pak od 16,00 hod konal u památníku podplukovníka Josefa Mašína, generálmajora in memoriam v Lošanech. Proslovy zde přednesli: předseda Senátu

MUDr. Přemysl Sobotka, brigádní generál Ing. Jiří Baloun, starostka obce Lošany Irena Miškovská, Charge d'Affaire Velvysl. USA, paní Mary Thompson Jonesová a slečna Sandra Mašínová, která zde přečetla

dopis dětí generála Mašína, Ctirada, Josefa a Zdeny. Jak paní Thompson Jonesová, tak i slečna Sandra Mašínová přednesly své proslovy v češtině. Nutno dodat, že oba pietní akty

proběhly za krásného, teplého a slunného počasí, které v Kolíně přivodilo lehčí nevolnosti jednomu z vojáků aktivních záloh a též jednomu hudebníkovi. Svou lékařskou kvalifikaci zde promptně při pomoci postiženým předvedli jak předseda Senátu MUDr. Přemysl Sobotka, tak kolínský místostarosta MUDr. Pavel Hoffmann.

